

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ АМОРТИЗАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ І ЗРОСТАННЯ ДЕРЖАВИ

© Дергачова В.В., 2007

Розглядаються фактори економічної безпеки держави у контексті причинно-наслідкових зв'язків амортизаційної політики, фінансових балансів і економічного зростання національної економіки. Виявлено можливості впливу амортизаційної політики, яка компенсує інфляційні збитки фінансових балансів, на економічну безпеку держави.

The factors of economic safety of the state in the context of cause-and-effect relations of depreciation policy, cash positions and globalization processes of national economy are examined. Possibilities of the depreciation policy, that compensate the inflationary losses of cash positions and influence the economic safety of the state are exposed.

Постановка проблеми

Трансформування економіки України на початку третього тисячоліття залишається вкрай складним. Глобальні аспекти еволюції людства, масштаби і швидкість змін у світогосподарському просторі, революційні перетворення в економіках окремих країн і міждержавних співтовариств – з одного боку, і українські реалії псевдоринкового реформування та нестабільні параметри розвитку вітчизняної економіки, з іншого боку, – визначають цей стан.

Україна проходить складний історичний період державного становлення. Вона була однією з економічно могутніх держав Європи завдяки розвиненій транспортній системі, надзвичайно родючим ґрунтам, багатству мінеральних ресурсів, а також висококваліфікованим трудовим ресурсам. Високий потенціал української промисловості, сільського господарства, наявність природних ресурсів, інфраструктури, велика працездатність та високий рівень освіти населення, інші матеріальні цінності та духовні надбання, а також те, що вона є географічним центром Європи, давали змогу оцінювати перспективи нашої держави значно оптимістичніше, ніж будь-якої іншої з колишніх республік СРСР [1].

Виникає справедливе запитання — чому Україна за такий порівняно короткий відрізок часу опинилася в групі країн з низьким рівнем доходу на душу населення, вибравши для себе найнесприятливіший шлях реформування, виписуючи заздалегідь непридатні, або і просто убивчі рецепти для лікування своєї економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Економічна безпека є синтетичною категорією політекономії і політології, що тісно пов'язана з категоріями економічної незалежності, стабільності та уразливості, економічного суверенітету і економічного тиску. У редакції Національного інституту стратегічних досліджень України під “безпекою” у загальному плані мають на увазі, насамперед, захищеність країни від наявних чи потенційно можливих загроз [2]. У науковій роботі Інституту систем енергетики ім. Л.О. Мелентьєва, у якій визначено основні засади проблеми економічної безпеки держави, вона визначається як стан захищеності життєво важливих інтересів особи, суспільства й держави від зовнішніх і внутрішніх загроз [3]. Життєво важливими інтересами вважається сукупність потреб, задоволення яких забезпечує існування і можливість прогресивного розвитку особи, суспільства і держави. Також відповідно до Л.А. Абалкіна економічна безпека – це сукупність умов і чинників, що забезпечують незалежність національної економіки, її стабільність і стійкість, здатність до постійного відновлення і самовдосконалення [4]. Отже, як впливає з “Концепції економічної безпеки України” В.М. Гейця [5], правомірне твердження, що економічна безпека означає створення умов, що забезпечують передумови для виживання в умовах кризи і майбутнього розвитку.

Постановка цілей

Мета цієї роботи полягає у визначенні ролі та місця економічної безпеки, а також тих її важливих складових, які безпосередньо впливають на рівень розвитку економічної системи держави, а також ролі та місця в системі світової економічної безпеки.

Виклад основного матеріалу

Загальною умовою вирішення проблем забезпечення економічної безпеки за кожним з названих напрямків є наявність ресурсів для розширеного відтворення. І тому тлумачення цього поняття враховують цю умову. Так, зокрема, згідно з [5], економічна безпека держави визначається як складна багатофакторна категорія, що характеризує здатність національної економіки до розширеного відтворення для задоволення на визначеному рівні потреб власного населення і держави, протистоянню дестабілізуючому впливу факторів, що створюють загрозу нормальному розвитку країни, до забезпечення конкурентоспроможності національної економіки у світовій системі господарювання. Але це можливо лише протягом порівняно нетривалого часу, після закінчення якого сумарний накопичений ефект зниження здатності економічних суб'єктів до розширеного відтворення призведе до незворотного ослаблення можливостей держави до забезпечення економічної безпеки. Тому необхідно завчасно розробити стратегію відтворення ресурсів економіки для її незалежності і безпеки.

Під впливом ринкової стихії економічний розвиток держав стрімко диференціюється за рівнем національного багатства. Нерівності регіонального розвитку викликають інфляцію і знецінення раніше створеного національного багатства, що відображається у фінансових балансах економіки. Найбільшою мірою це характерно для реального виробництва, де зайнята найбільша частина працездатного населення [6]. Це знецінення може тривалий час відбуватися на тлі позитивної динаміки росту валового продукту, стабільності національної валюти і відсутності дефіциту бюджету (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка основних макроекономічних показників України за 1998–2004 рр.*

Показники	1998р.	1999р.	2000р.	2001р.	2002р.	2003р.	2004р.
Середньорічний курс гривні до долара	2,45	4,13	5,44	5,37	5,32	5,33	5,11
ВВП (у фактичних цінах), млн.грн	102593	130442	170070	204190	225810	267344	344822
ВВП (у фактичних цінах), млн.дол.США	41874,69	31584,02	31262,87	38024,21	42445,49	50158,35	67479,84
Темп росту ВВП (у порівняльних цінах), %	98,1	99,8	105,9	109,2	105,2	109,6	112,1
Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) в Україні (на кінець року), млн.дол.США	2810	3281	3875	4801	5649	7133	8421
ПІІ в Україні (за рік), млн.дол.США	-	471	594	926	848	1484	1288
Темп росту ПІІ	-	-	1,26	1,56	0,92	1,75	0,87
Частка ПІІ в ВВП України, %		1,49	1,90	2,44	2,00	2,96	1,91
Інвестиції в основний капітал (у фактичних цінах), млн.грн	13958	17552	23629	32573	37178	51011	75717
Інвестиції в основний капітал (у фактичних цінах), млн.дол.США	5697,14	4249,88	4343,57	6065,74	6988,35	9570,54	14817,42
Темп росту інвестицій в основний капітал (у порівняльних цінах), %	106,1	100,4	114,4	120,8	108,9	131,3	128
Частка інвестицій в основний капітал у ВВП України, %	13,61	13,46	13,89	15,95	16,46	19,08	21,96
Сальдо поточних операцій платіжного балансу (в % к ВВП)	-3	5,4	4,6	3,7	7,5	5,8	10,5

* Розраховано автором за: <http://bank.gov.ua/makro/pok>

У національній економіці знецінення фінансових балансів товарного виробництва виражається у зниженні оборотних коштів, неплатежах, дефіциті власних інвестиційних ресурсів, моральному і технічному старінню основних фондів, втраті конкурентних позицій багатьох галузей народного господарства. Необхідні економіці капіталовкладення для своєчасного відтворення основних фондів не можуть бути отримані за рахунок іноземного інвестування. По-перше, через їхню явну недостатність (з багатьох причин, і, насамперед, через політичні ризики), по-друге, через їхнє цільове призначення, зумовлене інвестором.

Знецінення фінансових балансів спричиняє спазм ліквідності економіки і зниження депозитів економіки в банківській системі країни. Зниження капіталізації банків позбавляє їх можливості надавати економіці дешевий кредит (табл. 2).

Процентні ставки банківської системи України за 1998–2004 рр., (% річних)*

Рік	Процентна ставка рефінансування НБУ	Процентні ставки банків по кредитах і депозитах					
		Разом		У національній валюті		В іноземній валюті	
		Кредити	Депозити	Кредити	Депозити	Кредити	Депозити
1998	61,6	43,8	18,0	54,5	22,3	20,0	9,7
1999	50,0	43,3	17,1	53,4	20,7	21,0	9,0
2000	30,6	33,0	11,1	40,3	13,5	17,0	5,8
2001	19,7	26,1	9,9	31,9	11,2	13,1	5,6
2002	9,5	20,8	7,4	24,8	7,8	11,9	6,0
2003	7,0	17,5	6,8	20,2	7,1	11,6	6,0
2004	7,5	15,2	7,4	17,9	7,8	12,3	6,2

* Складено згідно з: <http://bank.gov.ua/makro/pok>

Знецінення фінансових балансів не дає змоги забезпечити розширене відтворення використовуваних суспільних ресурсів держави – живої праці, основного капіталу, поновлюваних і неоновлюваних природних ресурсів. Це є головною перешкодою для паритетної участі України в глобальних процесах формування постіндустріального інформаційного співтовариства.

У найрозвинутіших країнах увага до стану фінансових балансів товаровиробників набула принципового значення з 1970-х рр. У цей період у США (найбільшою мірою) і в інших країнах почали застосовувати заходи захисту фінансових балансів від знецінення інфляцією. Серед таких заходів – пряме перерахування вартості активів і пасивів за індексом-дефлятором, підвищений індекс перерахування згідно з рішеннями державних органів для учасників пріоритетних інвестиційних проектів, можливість амортизувати капвкладення в розмірі, що перевищує офіційний рівень інфляції та інші заходи [7].

Отже, фінансові баланси, а не валовий продукт, є сховищем ресурсів і засобів для життєдіяльності нинішнього і майбутнього поколінь. Стан фінансових балансів у розвинутих регіонах є ключовим показником національного розвитку. Стан балансів – це предмет уваги з боку держави, предмет відповідальності бізнесу і предмет контролю з боку суспільства.

На жаль, Україна у реформуванні орієнтується на СНС ООН, що не відображають індикаторів здоров'я фінансових балансів. Третя версія цієї системи була схвалена Статистичною комісією ООН у 1993 р. Маючи один з доволі високих показників темпів росту ВВП у світі, ми прийшли до того сумного результату, коли балансова вартість багатьох великих українських компаній стала меншою від їхнього річного прибутку (табл.3).

В українській економічній політиці зберігається лише пріоритет бюджетних потреб держави. Стан фінансових балансів не входить у дані офіційної статистики й у критерії офіційної ідеології реформ. Починаючи з 2001 р. показник “основні фонди” виключений з “Основних показників економічного і соціального розвитку України” [10].

Макроекономічні показники розвитку підприємств України за 1998–2004 рр.*

Показники	1998 р.	1999 р.	2000 р.	2001 р.	2002 р.	2003 р.	2004 р.
Середньорічний курс гривні до долара	2,45	4,13	5,44	5,37	5,32	5,33	5,11
Основні фонди (у фактичних цінах), млн.грн	823610	837446	828822	нд	нд	нд	нд
Основні фонди (у фактичних цінах), млн.дол.	336167	202771	152356	нд	нд	нд	нд
Темп росту основних фондів (у порівняльних цінах), %	100,8	101,3	101,0	нд	нд	нд	нд
Обсяг промислової продукції (у фактичних цінах), млн.грн	82889	107537	144483	184276	202688	259502	нд
Темп росту обсягу промислової продукції (у порівняльних цінах), %	99,0	104,0	112,4	114,2	107,0	115,8	112,5
Фінансовий результат підприємств від господарської діяльності до оподаткування(у фактичних цінах), млн. грн	3419	7427	13933	18741	14641	19643	44578
Темп росту фінансового результату підприємств (у фактичних цінах), %	24,7	220,0	187,6	134,5	78,1	134,2	226,9
Питома вага збиткових підприємств, %	54,5	55,7	37,7	38,2	38,8	37,2	34,8

* Складено згідно з: <http://bank.gov.ua/makro/pok>

Однією з причин цієї ситуації є той факт, що в ході реформ наше суспільство не змогло вирішити застарілий конфлікт держави і суб'єктів господарської діяльності, що виник ще за часів адміністративно-командної радянської системи. Суть цього конфлікту полягає в тому, що пріоритет бюджетних інтересів регіону формує ту ідеологію економічної політики, що вважає нормальним прихований перерозподіл відтворювальних ресурсів з балансів підприємств на збільшення прибутку для оподаткування. Таке регулювання рівня прибутку досягається за рахунок конструкції податкової системи, що стримує політику амортизації основних фондів до їхньої повної відбудовної вартості. З одного боку, це забезпечує стабільність доходів до бюджету держави, а з іншого боку – загрожує все більшим диспаритетом відтворювальних можливостей і конкурентоспроможності українських підприємств в умовах глобалізації і відкритості світової економіки (табл. 4).

Таблиця 4

**Задоволення потреб у відтворенні основних фондів в економіці України (%),
за 1971–1990, 1995, 2000–2002 рр.***

Види економічної діяльності	1971–1990 рр.	1995 р.	2000–2002 рр.
Економіка, разом	46,6	39,0	33,6
Промисловість	38,0	34,6	30,0
Сільське господарство	79,1	43,6	40,5
Капітальне будівництво	47,5	42,5	28,4
Транспорт і зв'язок	31,5	30,9	28,1
Торгівля	25,0	43,8	77,0
Інші види діяльності	45,3	37,4	30,5

* Джерело: *Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / За ред. В.М. Гейця. – К.: Інститут економічного прогнозування; Фенікс, 2003. – 1008 с. (С.665)*

Ця ситуація в сфері відтворення регіональних ресурсів зберігається багато в чому завдяки економічним і фінансовим стереотипам, що затверджують як боргову відповідальність держави лише обслуговування і погашення зовнішнього і внутрішнього боргу, вираженого в конкретних фінансових зобов'язаннях. А головний ресурс суспільства – праця людини – залишається поза основними економічними і політичними реформами. Але ефективне відтворення живої праці, так само, як і оптимальність бюджету, неможливе без відновлення (амортизації) основних фондів, з якими зв'язана трудова діяльність.

Феномен знецінювання і структурної деградації фінансових балансів української економіки потребує дуже серйозної уваги і з тієї причини, що, як стверджувалося вище, найрозвинутіші країни світу ще в 1970-х рр., унаслідок кризових ситуацій, переорієнтували свою економічну ідеологію від показників прибутку на ріст і поліпшення якості фінансових балансів своїх економік.

Внаслідок криз 1970-х рр. виявилася нова сутність у системі ринкової економіки – гігантські обсяги транскордонного капіталу, не зв'язаного з національною територією, що здатні викликати валютні, фондові, цінові деформації світового ринку і накопичувати прибуток в одній країні, а збитки в іншій. Отже, підвищується рівень інфляційних чекань. Відтоді будь-яка ринкова система зобов'язана здійснювати заходи асиміляції інфляції, тобто стерилізації надлишкової грошової маси.

На практиці ми можемо відзначити деякі види суб'єктів ринку, що у сучасних умовах поглинають інфляцію і збільшують свої баланси. Серед них асиміляція інфляції в структурі основного капіталу через амортизаційну політику. На жаль, низький рівень амортизаційних відрахувань став для української економіки “вузьким місцем”. Короткочасне підвищення цього показника можна було спостерігати тільки на початковому етапі ринкових перетворень (табл. 5).

Пізніше ліквідація застарілих морально і фізично об'єктів почалася гальмуватися правилами оподаткування, згідно з якими ліквідація основних фондів прирівнюється до їхнього продажу, а відповідна залишкова вартість підлягає оподаткуванню на додану вартість у розмірі 20 % [11]. Наприкінці 90-х і на початку поточного сторіччя обсяги ліквідації основних фондів стрімко знизилися і становили близько 1 % у провідних галузях економічної діяльності, а в промисловості – 0,6 %.

Різноспрямованість динаміки нововведених і ліквідованих основних фондів – дуже важливий факт для розуміння інвестиційної ситуації в Україні. Він вказує на те, що інвестування в Україні має суто екзогенну основу. Інвестиції залучаються переважно під нові об'єкти, тоді як реновація гальмується. А правильне використання активної амортизаційної політики приводить до виникнення мультиплікативного ефекту для всієї регіональної балансової системи. Тобто інвестиційний потенціал амортизації полягає у такому:

- збільшення фінансових балансів виробництва створює інвестиційні ресурси для активізації замовлень на НІР і ОКР;
- це прямо сприяє зростанню продуктивності праці і сфери послуг;
- на цьому базується підвищення добробуту населення;
- ці явища своїм наслідком мають ріст депозитів економіки в банках, збільшення обсягів і поліпшення якості їхніх балансів;
- це служить зміцненню позицій національної валюти у світовому кредитуванні і забезпечує, у підсумку, провідні національні позиції в присвоєнні титулів власності і доданої вартості.

Таблиця 5

Коефіцієнти введення і ліквідації основних фондів у галузях економіки України за 1991–2001 рр.*

Види економічної діяльності	1991–1993 рр.		1994–1996 рр.		1997–2001 рр.	
	Коеф. введення	Коеф. ліквідації	Коеф. введення	Коеф. ліквідації	Коеф. введення	Коеф. ліквідації
Економіка, разом	5,31	2,21	1,77	2,10	2,39	0,79
Промисловість	4,5	2,22	1,42	1,68	2,75	0,60
Сільське господарство	6,48	2,77	1,07	2,67	1,21	1,43
Капітальне будівництво	8,77	3,73	2,37	4,60	4,15	2,00
Транспорт	4,85	1,76	2,27	2,80	2,39	0,90
Зв'язок	4,69	1,35	4,73	1,09	9,60	0,66
Торгівля	5,16	2,48	2,11	2,43	6,65	1,71
Інші види діяльності	5,2	1,70	2,03	1,78	1,76	0,25

*Джерело: *Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / За ред. В.М. Гейця. – К.: Інститут економічного прогнозування; Фенікс, 2003. – 1008 с. (С.667)*

Саме таку політику амортизації можна простежити на основі досвіду США та інших провідних країн сучасного світу [1]. У цьому сенсі не буде перебільшенням назвати їх лідерами в конструюванні сучасної соціальної політики. На жаль, в Україні амортизація не має власної правової концепції і регулюється законодавством лише для потреб отримання податку на прибуток.

Висновки

Стратегія розвитку України не може бути сформована без повного урахування факторів економічної безпеки, що будуть впливати і уже впливають на життя нації. Пріоритет неодмінно повинен бути відданий внутрішнім процесам, внутрішній адаптації економіки, тобто інтравертивному характеру економічної політики, для того, щоб Україна могла вписатися в нові історичні умови. Але внутрішня стратегія і політика України повинні бути глобально орієнтованими, тобто по-перше, ефективними для протидії впливам глобалізації, що руйнують, і, по-друге, прагматичними для використання її можливостей і переваг.

Перспективи подальших досліджень

Отже, необхідно звернути увагу на виняткову важливість подолання все більших балансових диспропорцій фінансової системи України з провідними економічними державами і необхідність у зв'язку з цим відновлення паритетного стану національних фінансових балансів з урахуванням реальних тенденцій глобалізації світового розвитку. Також необхідно створити правові можливості для використання преференцій (премій) і прискорених методів амортизації основного капіталу для стимулювання залучення інвестицій у галузі і території з дефіцитом капіталу.

1. Мунтіян В.І. *Економічна безпека України*. – К.: КВІЦ, 1999. – 464 с. 2. Шлемко В.Т., Зінько І.Ф. *Економічна безпека України: сутність і напрями забезпечення*. – К.: НІСД, 1997. – 345 с. 3. Славін Г.Б., Чельцов М.Б. *Енергетична безпека: терміни і гасла / За ред. М.І. Воропая / Іркутськ: ІСЕМ, 1991. – 239 с.* 4. Абалкин Л.А. *Экономическая безопасность России: угрозы и их отражение // Вопросы экономики. – 1994. – № 12. – С. 4–13.* 5. Жаліло Я.А. *Економічна безпека країни як інтегральна характеристика стану економічної системи // Вісник УБЕНТЗ. – 1998. – № 6. – С. 10–14.* 6. Макогон Ю.В. *Экономическая безопасность Украины в условиях международной интеграции: государственный и региональный аспект // Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект. Часть III. Сборник научных трудов.*

Донецк: ДонНУ, 2006. – С. 79–83. 7. Савельев Н.Н. Река времени: История глобализации мирового развития. – Краснодар: Пересвет, 2002. – 264 с. 8. Хелд Д., Гольдблатт Д., Макгрю Э., Перратон Д. Глобальные трансформации: Политика, экономика, культура / Пер. с англ. – М.: Практис, 2004. – 576 с. 9. Мовсесян А.Г., Огнивцев С.Б. Мировая экономика. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 656 с. 10. <http://bank.gov.ua>. 11. Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 22 травня 1997 р., № 283/97-ВР// <http://liga.com.ua>.

УДК 658.001.76

О.М. Дімітрова, Н.С. Поповенко

Одеський національний політехнічний університет

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА НАПРЯМКІВ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

© Дімітрова О.М., Поповенко Н.С., 2007

Розглянуто основні напрямки інноваційної діяльності промислових підприємств України. Надана інформація щодо стану інноваційної діяльності на українських підприємствах. Викладено рекомендації щодо активізації інноваційних процесів в Україні.

The analysis of main directions of activization of Ukrainian industrial enterprises' innovative activity is made in the article. The information about present state of the innovative activity of Ukrainian enterprises is given. On the basis of research recommendations on development of innovative processes in Ukraine are formed.

Постановка проблеми

У сучасних умовах джерелом нарощування економічного потенціалу держави стають не природні ресурси, а ідеї та засновані на них інновації. Активізація інноваційної діяльності, підвищення її ефективності, визначення та встановлення раціонального поєднання між складовими частинами інноваційного процесу, розширення сфери застосування інновацій та оптимальне планування інноваційної діяльності визначають формування і розвиток інноваційного потенціалу підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Питання інноваційної діяльності досліджуються у низці робіт закордонних та вітчизняних авторів, таких, як: Б. Мільнер, Ю. Вінслав, В. Ландик, Б. Гриньов та інших. Але у науковій літературі недостатньо глибоко розглянуті проблеми формування корпоративних структур, які сприяли би зростанню інноваційного та промислового потенціалу підприємств. У статті розглянуто сучасний стан інноваційних процесів в економіці України. Показано, що в умовах домінуючого впливу на політику держави великих фінансово-промислових груп і відсутності конкурентного тиску в економіці немає реальних стимулів до інноваційної активності. Акцентується увага на необхідності формування корпоративних структур в інноваційній діяльності. Запропоновано декілька перспективних напрямків діяльності щодо розвитку інноваційного потенціалу на корпоративному рівні.

Постановка цілей

Підвищення конкурентоспроможності промисловості за рахунок її технологічного переозброєння і підйому наукомістких галузей виробництва – одна із найактуальніших проблем економіки України. Тому виникає гостра необхідність в отриманні підприємствами доступу до передових технологій. Одним із шляхів вирішення цієї проблеми є опора на власний науково-технологічний потенціал. Але, водночас, такий шлях вимагає подолання цілої низки фінансових та організаційно-управлінських бар'єрів.

Виклад основного матеріалу

Під інноваційною діяльністю розуміють вид економічної діяльності, що пов'язаний з трансформацією ідей (зазвичай результатів наукових досліджень та розробок або інших науково-технічних досягнень) в технологічно нові чи удосконалені продукти (послуги), які впроваджені на